

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет філологічний
Кафедра германської та слов'янської філології

[Signature] С. О. Омельченко

«27» червня 2022 р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ»**

підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 035 Філологія

предметної спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша англійська))

за освітньо-професійною програмою Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно), перша англійська))

мова навчання українська, англійська

Розробники:

Піскунов О. В, кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «ДДПУ»

Рецензенти:

Орел А. С., кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «ДДПУ»

Пампура С. Ю., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов ДВНЗ «ДДПУ»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «ДДПУ»

Протокол № 12 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри д. філ. н., проф. Глущенко В. А.

Погоджено групою забезпечення спеціальності 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно))

Керівник групи забезпечення к. філол. н., доц. Роман В. В.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“27” червня 2022 р.

протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	дисципліна фахового вибору	
Загальна кількість годин – 120	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 3 самостійної роботи студента – 6	Семестр	
	2-й	2-й
	Лекції	
	20 год.	6 год.
	Практичні	
	20 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	80 год.	108 год.
Вид контролю: Залік		

Навчальна дисципліна «Основи художнього перекладу» спрямований на ознайомлення із сучасними теоріями та підходами до перекладу художніх творів; з видами, жанрами і композиційною структурою художніх творів, принципами, методами і моделями перекладу різних текстових жанрів на всіх етапах здійснення перекладацької діяльності: від попереднього перекладацького аналізу тексту вихідної мови через перекладацькі трансформації та когнітивні процедури перекладу до редагування і експертизи перекладеного тексту цільової мови; виконання літературних перекладів текстів чи фрагментів текстів художніх творів (прози та поезії).

2. МАТРИЦЯ

результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни «Основи художнього перекладу»

Результати навчання	Методи навчання	Методи контролю
<p>1. Уміти оперувати фаховими категоріями та науковими поняттями предметної спеціальності, використовувати знання про мову як особливу знакову систему, застосовувати методи сучасних мовознавчих досліджень.</p> <p>2. розуміти суть і особливості художнього перекладу;</p> <p>3. самостійно досліджувати галузі типології та художнього перекладу, набувати та удосконалювати необхідні знання та вміння шляхом опрацювання лекційного матеріалу та теоретичної літератури з тем курсу.</p> <p>4. самостійно аналізувати наукову, довідкову та методично-навчальну літературу.</p> <p>5. виявляти основні теоретичні моделі художнього перекладу у співвідношеннях лексичних та граматичних систем англійської та української мови.</p> <p>6. здатність ідентифікувати перекладацькі перетворення на різних мовних рівнях в залежності від жанру художнього тексту і вказати на специфіку об'єкта дослідження та існуюче різноманіття підходів до нього.</p> <p>7. компетентно перекласти тексти з англійської на українську та з української на англійську.</p>	<p>Методи навчання: словесний метод (пояснення, обговорення); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні).</p>	<p>Усне опитування, виконання вправ, виконання тестових завдань, підготовка презентацій, підготовка проєктів, написання рефератів, залік.</p>

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усь ого	зокрема				усь ого	зокрема			
л		п	ла б	с.р.	л		п	ла б	с.р.	
Тема 1. Теоретичні основи художнього перекладу. 1.Теорія художнього перекладу як навчальна дисципліна. 2.Предмет, об'єкт, мета художнього перекладу. 3.Історія літературно-художнього перекладу з англійської на українську мову.	14	2	2		10	12	1	1		10
Тема 2. Основні техніки перекладу художнього тексту. 1.Загальна теорія художнього перекладу. 2.Часткові теорії перекладу (аспектна, денотативна, трансформаційна, функціональної еквівалентності). 3.Літературний переклад versus інтерпретативний переклад у художньому стилі.	14	2	2		10	12	1	1		10
Тема 3. Лексико-граматичні проблеми художнього перекладу. 1.Фразеологізми. 2.Паремії. 4.Порівняння. 5.Діалектизми. 6. Власні назви.	18	4	4		10	12	1	1		10
Тема 4. Синтаксичні особливості художнього перекладу. 1.Порядок слів у реченні. Інверсія. 2.Емоційно-експресивні конструкції.	18	4	4		10	12	1	1		10

3.Особливості перекладу англomовної дитячої художньої прози.										
Тема 5. Актуальні проблеми перекладу художнього тексту 1.Проблема художнього стилю і стилістики тексту у перекладознавстві. 2.Функції художнього твору через призму завдань перекладача. 3.Урахування ідіостилю автора та особистості перекладача у перекладацькій діяльності. 4.Ідейна та образна структура художнього першотвору.	14	2	2		10	12	1	1		10
Тема 6. Способи перекладу, що застосовуються у перекладі художнього твору 1. Підрядковий, скоповий, реферативний, анотаційний переклад. 2. Переклад- переспів, переклад-адаптація, транскрипція, транслітерація, калькування, пошук аналогій, пошук абсолютних та неповних еквівалентів, описовий переклад. 3.Порівняльний аналіз тексту перекладу художнього тексту та його першотвору.	14	2	2		10	12	1	1		10
Тема 7. Рівні адекватності перекладу першотвору. 1.Перекладацькі	14	2	2		10	10	0	0		10

трансформації, застосовувані до перекладу художніх творів: граматичні перестановки, заміни(структурні/функціональні), генералізація змісту, диференціація змісту, звуження, розширення, доповнення, опущення, компенсація).										
Тема 8. Художній переклад стилістичних засобів і тропів 1. Стилiстичнi прийоми та переклад: епiтети, порiвняння, метафори. 2. Особливостi перекладу панiв(гри слiв)	14	2	2		10	10	0	0		38
Усього годин	120	20	20		80	120	6	6		108

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Теоретичні основи художнього перекладу. 1. Теорія художнього перекладу як навчальна дисципліна. 2. Предмет, об'єкт, мета художнього перекладу. 3. Історія літературно-художнього перекладу з англійської на українську мову.	2	1
2.	Тема 2. Основні техніки перекладу художнього тексту. 1. Загальна теорія художнього перекладу. 2. Часткові теорії перекладу (аспектна, денотативна, трансформаційна, функціональної еквівалентності). 3. Літературний переклад versus інтерпретативний переклад у художньому	2	1

	стилі.		
3.	Тема 3. Лексико-граматичні проблеми художнього перекладу. 1.Фразеологізми. 2.Паремії. 4.Порівняння. 5.Діалектизми. 6. Власні назви.	2	1
4.	Тема 4. Синтаксичні особливості художнього перекладу. 1.Порядок слів у реченні. Інверсія. 2.Емоційно-експресивні конструкції. 3.Особливості перекладу англomовної дитячої художньої прози.	2	1
5.	Тема 5. Актуальні проблеми перекладу художнього тексту 1.Проблема художнього стилю і стилістики тексту у перекладознавстві. 2.Функції художнього твору через призму завдань перекладача. 3.Урахування ідіостилю автора та особистості перекладача у перекладацькій діяльності. 4.Ідейна та образна структура художнього першотвору.	4	1
6.	Тема 6. Способи перекладу, що застосовуються у перекладі художнього твору 1. Підрядковий, скоповий, реферативний, анотаційний переклад. 2. Переклад-переспів, переклад-адаптація, транскрипція, транслітерація, калькування, пошук аналогій, пошук абсолютних та неповних еквівалентів, описовий переклад. 3.Порівняльний аналіз тексту перекладу художнього тексту та його першотвору.	2	1
7.	Тема 7. Рівні адекватності перекладу першотвору. 1.Перекладацькі трансформації, застосовувані до перекладу текстів художніх творів: граматичні перестановки, заміни(структурні/функціональні),генералізація змісту, диференціація змісту, звуження, розширення, доповнення, опущення, компенсація).	2	0
8.	Тема 8. Художній переклад стилістичних засобів і тропів 1. Стилiстичні прийоми та переклад: епітети, порівняння, метафори.	2	0

	2. Особливості перекладу панів(гри слів)		
Разом		20	6

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Тема 1. Теоретичні основи художнього перекладу. 1. Сутність художнього перекладу. 2. Різниця між літературним, художнім та іншими видами перекладу	2	1
2.	Тема 2. Основні техніки перекладу художнього тексту Проблемні завдання: 1. Визначити та охарактеризувати основні техніки перекладу прози 2. Основні принципи, якими послуговуються перекладачі прози	2	1
3.	Тема 3. Лексико-граматичні проблеми художнього перекладу. 1. Лексичні та граматичні трансформації. 2. Доместикація, форенізація.	4	1
4.	Тема 4. Синтаксичні особливості художнього перекладу. Проблемні завдання: 1. Використати лексичні трансформації при перекладі практичного завдання. 2. Застосувати граматичні трансформації при перекладі наступно завдання.	4	1
5.	Тема 5. Актуальні проблеми перекладу художнього тексту. Проблемні завдання: 1. Передайте лексичні, синтаксичні і стиістичні прийоми у перекладі. 2. Проблеми образності художнього твору	2	1
6.	Тема 6. Способи перекладу, що застосовуються у перекладі художнього твору. Підготувати власний переклад та виконати завдання до нього: а. Ярмарок Суєти Вільям Мейкпіс Теккерей б. Великі Сподівання	2	1

	Чарльз Діккенс в. Тяжкі Часи Чарльз Діккенз		
7.	Тема 7. Рівні адекватності перекладу першотвору. Підготувати власний художній переклад та завдання до нього: а. Грозовий перевал Емілі Бронте б. Джен Ейр Шарлота Бронте Підготувати власний художній переклад та завдання до нього: а. Жінка в Білому Вілкі Коллінз б. Портрет Доріана Грея	2	0
8.	Тема 8 Художній переклад стилістичних засобів і тропів Підготувати власний художній переклад та завдання до нього: а. Сага про Форсайтів 1 Джон Голсуорсі б. Сага про Форсайтів 2 Джон Голсуорсі	2	0
Разом		20	6

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Адекватність і еквівалентність перекладу	10	10
2.	Історичні віхи розвитку українського художнього перекладу.	10	10
3.	Сучасні українські та світові майстра художнього перекладу	10	10
4.	Культурологічні труднощі перекладу	10	10
5.	Мова і мовлення та перекладацькі труднощі в цьому питанні	10	10
6.	Аргументування необхідності використання перекладацьких трансформацій, володіння навичками аналізувати стилістичний потенціал художнього твору.	10	10
7.	Лексичні трансформації при перекладі	10	10
8.	Граматичні труднощі перекладу.	10	38
	Разом	80	108

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	для заліків
90 – 100 балів	Відмінно	зараховано
89 – 75 балів	Добре	
60 – 74 балів	Задовільно	
26 – 59 балів	Незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	Неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль (усні опитування, перевірка домашніх завдань, завдань самостійної роботи, тестові завдання), підсумковий контроль (залік).

7. Рекомендована література

Основна

1. Ємельянова О. В., Мовчан Д. В., Баранова С. В. XXI століття – нова ера можливостей для студентів перекладачів. *Проблеми освіти* : збірник наукових праць. Вип. 89. 2018. С. 134–144

2. Кобякова І. К. Механізми перекладу складних речень як мінімальної одиниці перекладу в англійській мові. *Topical issues of the development of modern science: The 4th International scientific and practical conference (December 11–13, 2019)*. Sofia: ACCENT, 2019. С. 412–420.

3. Бондаренко Ю. Словесно-стильовий аналіз літературного твору в школі. *Дивослово*. № 5. 2020. С. 11–16

4. Балахтар В. В., Балахтар К. С. Адекватність та еквівалентність перекладу. URL: <http://www.confcontact.com/20110531/fk-balahtar.htm> (дата звернення: 17.11.2020).

5. Анохіна Т. О. Вимоги роботодавців до сучасних перекладачів. *Перекладацькі інновації*: матеріали X Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 20–21 березня 2020

р. / редкол. : С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. Суми: Сумський державний університет, 2020. С. 10–11.

Допоміжна

1. Андрієнко Л. О. Науково-технічний переклад: конспект лекцій ідидактичний матеріал для студентів лінгвістичних спеціальностей. Черкаси: ЧДТУ, 2020. 22 с

2. Ревуцька С., Жужгіна-Аллахвердян Т., Введенська В., Остапенко С., Удовіченко Г. Особливості художнього перекладу: граматичний аспект : монографія. ДонНУЕТ. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2018. 116 с.

3. Швачко С. О. Об'єкти перекладознавства: монографія / С. О. Швачко, І. К. Кобякова, Т. О. Анохіна. Суми: СумДУ, 2019. 222 с.

4. Швачко С. О. Перекладознавча модифікація номінативних та комунікативних одиниць (на матеріалі приказок, прислів'їв та загадок). *Jazyk a kultura, Linguo-Cultural and Translation-Interpretation* Centre of Excellence at the Faculty of Arts at Faculty of Arts. № 41–42. University of Prešov, 2020. С. 134–140.

5. Дроздовський Д. Художній світ британського постпостмодерністського роману як чинник наукового пізнання дійсності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 31, том 1, 2020. С. 333–338.

6. Мізінкіна О. О., Чмир А. В. Портрет у романах «Портрет Доріана Грея» О. Уайльда та «Шестиднев, або корона дому Острозького» П. Кралюка (щодо проблеми двійництва). *Південний архів* (Збірник наукових праць. Філологічні науки). Херсон, 2019. Вип. 79. С. 53–59.

7. Нестелеєв М. Лабіринти американського постмодернізму. К.: Темпора, 2019. 464 с.

8. Ткачук О. Історія перекладів художньої спадщини Джозефа Конрада. *Філологічний дискурс*. 2018. Вип. 8. С. 119–127.

9. Kravets O., Proskurina N. Mythological World in D. Lessing's Dilogy «Mara and Dann». *Південний архів* (Збірник наукових праць. Філологічні науки). Херсон, 2019. Вип. 78. С. 52–56.

10. Lysanets Yu. Narrative projections of a medical researcher in 'Arrowsmith' by Sinclair Lewis. *Південний архів* (Збірник наукових праць. Філологічні науки). Херсон, 2018. Вип. 74. С. 78–82.

11. Robinson, Bonnie J. *British Literature II: Romantic Era to the Twentieth Century and Beyond*. D.: University of North Georgia press, 2018. 116 p.

12. Votnova D. O. George Orwell's fairy story «Animal Farm» in Ukrainian variations in terms of retranslation hypothesis. *Науковий вісник ДДПУ ім. І. Франка*. Серія «Філологічні науки». Мовознавство. № 9. 2018. С. 44–46.

13. Whitted B., Androulaki A. *English Literature*. Oxford: Oxford University Press, 2019. 400 p.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

<http://www.essayedge.com/promo/samplework.shtml>

<http://www.press.uchicago.edu/Misc/Chicago/cmosfaq.html>

<http://www.gsas.harvard.edu/academic/fellowships/essays.html>

http://www.staffs.ac.uk/services/library_and_info/reference.html

<http://owl.english.purdue.edu>

<http://www.wisc.edu/writing/Handbook/AcademicWriting.html>

9. Посилання на дистанційний курс